

ΦΑΚΕΛΟΣ ΤΟΥΡΚΙΑ

ΣΑΒΒΑΤΟΥΡΙΑΚΟ 1-2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2023

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΟΥΚΟΥΝΑ

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΟΥΡΟΥΚΑ

Να προσέχουμε τι ευχόμαστε για τις τουρκικές εκλογές

Στη δημόσια συζήτηση στην Ελλάδα διακινείται όλο και συχνότερα η θέση ότι η χώρα μας συμφέρει η επανκλήση του κ. Ερντογάν και όχι του επικεφαλής της Συμμαχίας των Ξετιών αντιπολιτευσεως κ. Κιλιτσντάρου. Βασικό επιχείρημα της εν λόγω θέσης είναι ότι οι λάθος επιλογές του κ. Ερντογάν στην προσπάθεια αυτονόμησης της εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας από τη Δύση (τόσο από τις ΗΠΑ όσο και από την ΕΕ) και η παράλληλη ενίσχυση της σχέσης με τη Ρωσία προσέφεραν στην Ελλάδα μια «στρατηγική ευκαιρία» και μαζί της τα οφέλη της αμερικανικής υποστήριξης, ενώ η Τουρκία ακόμα «παρακαλεί» για την αγορά στρατιωτικού εξοπλισμού από τις ΗΠΑ. Αφού λοιπόν «αναθεωρητική ήταν, είναι και θα είναι η Τουρκία», μας συμφέρει να εκλεγεί εκείνος που θα συνεχίσει να αποδυναμώνει τη στρατηγική της θέση απομακρύνοντας την όλο και περισσότερο από τη Δύση.

Η παραπάνω ανάλυση τόσο της Τουρκίας όσο και της διεθνούς πολιτικής είναι μισωπική καθώς περιορίζεται στα βραχυπρόθεσμα οφέλη που θα μπορούσε να αποκομίσει η Ελλάδα λόγω της τουρκικής αναξιοπιστίας και των μέχρι σήμερα λαθών της (τα οποία εύχεται να συνεχιστούν). Όμως ποια σοβαρή ελληνική στρατηγική – και κυρίως για πόσο – μπορεί να εξαντλείται στα βραχυπρόθεσμα οφέλη που συνεπάγονται για την Ελλάδα οι κακές επιλογές του κ. Ερντογάν και η συνακόλουθη υποστήριξη της Αθήνας μετατρέποντας παράλληλα την Ελλάδα σε «προκεχωρημένο φυλάκιο» των ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο;

Αξίζει πράγματι να αναρωτηθούμε τι θα συμβεί εάν την επομένη των εκλογών ο προβληματικός και αναξιόπιστος κ. Ερντογάν «κλείσει το μάτι» στις ΗΠΑ ζητώντας «ανταλλάγματα» για να επιστρέψει η Τουρκία στο «δυτικό μαντρί». Πώς θα

αντιδράσουν οι ΗΠΑ που δεν θέλουν να χάσουν μια χώρα με την οποία «είναι δύσκολο να ζεις μαζί της αλλά αδύνατο να ζεις χωρίς αυτή»; Θα θέλαμε πραγματικά στο ενδεχόμενο επιστροφής της Τουρκίας σε μια κανονικότητα σχέσεων με τις ΗΠΑ (αλλά και την ΕΕ, όπου η Ελλάδα διαθέτει ακόμα περισσότερα εργαλεία «μόχλευσης») το τιμόνι της Τουρκίας να εξακολουθεί να βρίσκεται στα χέρια του αποδεδειγμένα αδιότακτου κ. Ερντογάν; Ο οποίος «δικαιωματικά» πλέον, καθότι εκλεγμένος για πολλοστή φορά, δεν θα διατάξει να εντείνει τον αυταρκτικό τρόπο διακυβέρνησης στο εσωτερικό και τις απαιτήσεις του στο εξωτερικό.

Την Ελλάδα συμφέρει η εκλογή μιας πολιτικής ηγεσίας στην Τουρκία την οποία θα μπορεί να διαχειριστεί καλύτερα και αποτελεσματικότερα τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μεσοπρόθεσμα και η οποία θα είναι επιδεκτική σε μια στρατηγική «εξισορροπητικής δέσμευσης» με τη Δύση. Αυτή τη στρατηγική μπορεί να προωθήσει αποτελεσματικότερα η Ελλάδα σε συνεργασία με τις ΗΠΑ για την Ανατολική Μεσόγειο και εντός της ΕΕ σχετικά με τη μελλοντική σχέση ΕΕ - Τουρκίας έναντι μιας Τουρκίας όπου θα υφίστανται περισσότεροι και ισχυρότεροι «ελεγχοί και αντιβάρια» σε περίπτωση εκλογής του κ. Κιλιτσντάρου από «τα ελάχιστα» που χαρακτηρίζουν σήμερα το «καθεστώς του ενός ανδρός» και «τα καθόλου» εάν επανεκλεγεί ο κ. Ερντογάν.

Αντί να επικεντρωνόμαστε στις ακραίες τοποθετήσεις του κ. Κιλιτσντάρου για την Ελλάδα, ας σκεφτούμε πώς μπορούμε να εκμεταλλευτούμε την ιδιαίτερος πιθανή επιλογή του – και της Συμμαχίας της οποίας είναι επικεφαλής – για επιστροφή σε μια κανονικότητα σχέσεων με τη Δύση (ΗΠΑ και ΕΕ) συνδιαμορφώνοντας εμείς τους όρους αυτής της επιστροφής. Ας μην ξεχνάμε ότι το 1999 στο Ελσίνκι η Ελλάδα – εκμεταλλευόμενη συγκεκριμένες ανάγκες και κίνητρα της Τουρκίας – πέτυχε μέσω της ΕΕ να επιβάλει όρους και υποχρεώσεις σε μια κυβέρνηση συνασπισμού με πρωθυπουργό τον εισβολέα της Κύπρου Ετσεβίτ και αντιπρόεδρο τον επικεφαλής των Γκριζών Λύκων Μπαχσελί. «Εάν υπάρχει θέληση, υπάρχει και τρόπος», λένε οι Αγγλοσάξονες. Ακόμα καλύτερα εάν υπάρχει σχέδιο. Υπάρχει;

Ο Παναγιώτης Τσούκουνας είναι καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο ΕΚΠΑ και επικεφαλής του Προγράμματος Ασφάλειας και Εξωτερικής Πολιτικής στο [EJAMES](#)

Τι κρύβεται πίσω από την επίθεση φιλίας της Αγκυρας;

Μέχρι πριν από μερικές εβδομάδες ο φόβος που πλανιόταν επί της ελληνικής πολιτικής σκηνής ήταν πως ένα διάστημα ακυβερνησίας ανάμεσα στις πρώτες και (πιθανές) δεύτερες εκλογές θα μπορούσε να γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης από την μεριά της Αγκυρας. Η συνεχής ρητορική όξυνση της Τουρκίας δημιουργούσε ασφυκτικές συνθήκες στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και μια δύσκολη περίοδος έντασης προμηνυόταν πανταχόθεν.

κινήσεις επί του πεδίου δεν εκπορεύονται από την Αθήνα και όποιος τις επιλέγει θα πρέπει να υφίσταται και τις συνέπειες μιας τους. Είναι στο χέρι της Τουρκίας, από εδώ και στο εξής, να επιτρέψει την εμφάνιση των ΜΟΕ μέσω διμερών συνομιλιών με στόχο την παραγωγή απτών αποτελεσμάτων σε τομείς, εν αρχή, χαμηλής πολιτικής.

Είναι παράλληλα απαραίτητο να μην τρέφουμε αυταπάτες αναφορικά με τα κίνητρα της τουρκικής ηγεσίας αλλά και τον χρονικό ορίζοντα της αλλαγής στάσης της. Η γείτονα κυβερνάται εδώ και χρόνια από έναν de facto συνασπισμό εξουσίας η συγκολλητική ουσία του οποίου είναι ο εθνικισμός και η αντιδυτική προσέγγιση. Ενόψει μιας αμφίρροπης εκλογικής μάχης που προμηνύεται ως η δυσκολότερη που έχει δώσει ο πρόεδρος Ερντογάν, η ακραία ρητορική δεν αποδίδει πλέον εκλογικούς καρπούς την επαύριο των σεσημών, εξ ου και η διαφορετική προσέγγιση έναντι της χώρας μας αλλά και των ΗΠΑ και της ΕΕ. Ας σημειωθεί επίσης πως η τουρκική ηγεσία εξακολουθεί να παίζει το εθνικιστικό χαρτί εντός των τεχνών, κατηγορώντας τον Κιλιτσντάρου και τους συν αυτού πως είναι επικίνδυνοι γιατί, συν τοις άλλοις, προτινεται να «πουλήσουν τη χώρα στη Δύση».

Ενώ το ταρινό κλίμα πρεμίας στο Αιγαίο είναι φυσικά καλοδεχούμενο, τίποτα δεν εξασφαλίζει πως θα συνεχιστεί την επαύριο των τουρκικών εκλογών. Ενώ είναι αληθές πως πολιτική αλλαγή στη γείτονα θα ενισχύσει την αβεβαιότητα σχετικά με τις προθέσεις της Αγκυρας, μιας και ο ετερόκλητος συνασπισμός κρατά κλειστά τα χαρτιά του σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και δη σε θέματα ελληνικού ενδιαφέροντος, πιθανή επανεκλογή Ερντογάν θα εμπεδώσει τον αντιδυτικό και σφοδρά αντιφιλελευθέρο χαρακτήρα του καθεστώτος. Για την Ελλάδα, που επεδίωξε τον εξευρωπαϊσμό της Τουρκίας και, μέσω της ΕΕ, τη φιλελευθέρωσή της πολιτικής της ταυτότητας ως μέσο επίλυσης των διμερών μας διαφορών επί τη βάση κανόνων δικαίου, ένα τέτοιο ενδεχόμενο δεν θα πρέπει να θεωρείται θετικό ή καλοδεχόμενο. Ο διάβολος που γνωρίζουμε δεν παύει να παραμένει διάβολος.

Ο Δημήτρης Τσούρουκας είναι επισκέπτης καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο Virginia Tech των ΗΠΑ και επιστημονικός συνεργάτης του [EJAMES](#) στο Πρόγραμμα Τουρκία

Θα θέλαμε πραγματικά στο ενδεχόμενο επιστροφής της Τουρκίας σε μια κανονικότητα σχέσεων με τις ΗΠΑ το τιμόνι της Τουρκίας να εξακολουθεί να βρίσκεται στα χέρια του αποδεδειγμένα αδιότακτου Ερντογάν;